

Орест Величко

здобувач кафедри адміністративного права
Інституту права імені князя Володимира Великого МАУП
Velychko_o@gmail.com

ПРЕДСТАВНИЦТВО ПРОКУРОРОМ ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯНИНА ТА ДЕРЖАВИ В СУДІ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

© Величко О., 2017

Проаналізовано законодавче закріплення функції представництва прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді у країнах СНД та Євросоюзу. Розглянуто зміни підстав і порядку здійснення прокурором представницької діяльності згідно із Законом України “Про прокуратуру” від 14 жовтня 2014 року.

Зроблено висновок, що функція представництва, якою наділена прокуратура України, в сучасних умовах є цілком обґрунтованою та виправданою, про що свідчать результати багаторічної практичної діяльності прокурора із захисту прав громадян та інтересів держави в суді. Така діяльність цілком відповідає європейським правовим традиціям захисту прав і свобод людини у країнах Європейського Союзу.

Ключові слова: прокуратура, захист прав, функції, представництво інтересів, громадяни, держава, суд.

Орест Величко

ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО ПРОКУРОРОМ ИНТЕРЕСОВ ГРАЖДАНИНА И ГОСУДАРСТВА В СУДЕ В УСЛОВИЯХ ЕВРОПЕЙСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ УКРАИНЫ

Проанализировано законодательное закрепление функции представительства прокуратурой интересов гражданина или государства в суде в странах СНГ и Евросоюза. Рассмотрены изменения оснований и порядка осуществления прокурором представительской деятельности в соответствии с Законом Украины “О прокуратуре” от 14 октября 2014 года.

Сделан вывод, что функция представительства, которой наделена прокуратура Украины, в современных условиях является вполне обоснованной и оправданной, о чем свидетельствуют результаты многолетней практической деятельности прокурора по защите прав граждан и интересов государства в суде. Такая деятельность полностью соответствует европейским правовым традициям защиты прав и свобод человека в странах Европейского Союза.

Ключевые слова: прокуратура, защита прав, функции, представительство интересов, граждане, государство, суд.

REPRESENTATION OF INTERESTS CITIZENS AND STATES IN THE COURT OF CONDITIONS EUROPEAN INTEGRATION OF UKRAINE

The article analyzes the legislative consolidation of the representation function of the procurator of the interests of a citizen or state in a court in the countries of the CIS and the European Union. The changes in the grounds and procedure for the execution by the prosecutor of representative activities in accordance with the Law of Ukraine “On Prosecutor's Office” of October 14, 2014 are considered.

It is concluded that the function of representation represented by the Office of Public Prosecutor of Ukraine in today's conditions is fully justified and justified, as evidenced by the results of many years of practical activity of the public prosecutor on the protection of the rights of citizens and the interests of the state in court. This activity is fully in line with the European legal traditions of protecting human rights and freedoms in the countries of the European Union.

Key words: prosecutor's office, protection of rights, functions, representation of interests, citizens, state, court.

Постановка проблеми. У Конституції України закріплено, що на органи прокуратури покладено функцію представництва інтересів громадянина або держави в суді. У країнах Західної Європи немає єдиного підходу до визначення функцій органів прокуратури. Кожна держава Євросоюзу встановлює роль, місце і завдання прокуратури з урахуванням національних інтересів, конституційних традицій та стану правової культури суспільства. Прокуратура реалізує функцію представництва інтересів громадянина або держави у суді лише у межах визначених процесуальних правовідносин. Водночас сьогодні практично не вирішеним залишається питання щодо процесуального правового статусу прокурора як учасника судового процесу, що безпосередньо реалізує зазначену функцію [1, с. 115].

Аналіз дослідження проблеми. Різноманітні аспекти правового статусу державних органів, зокрема і прокуратури, досліджено у працях багатьох видатних науковців: О. М. Бандурки, Л. Р. Грицаєнка, Ю. М. Грошевого, Л. М. Давиденка, В. В. Долежана, П. М. Каркача, М. В. Косюти, М. Й. Курочки, І. Є. Марочкина, О. Р. Михайленка, М. І. Мичка, Є. М. Поповича, Н. О. Рибалки, М. В. Руденка, В. В. Сухосола, В. Я. Тація, Ю. М. Тодику, Ю. С. Шемшученка, П. В. Шумського, М. К. Якимчука та ін.

Значний внесок у розроблення теоретичних і практичних положень безпосередньо з питань особливостей процесуального статусу прокурора як суб'єкта реалізації функції представництва інтересів громадянина або держави у судах різних спеціалізацій зроблено в роботах таких науковців, як О. В. Агеєв, О. В. Анпілогов, В. М. Бевзенко, С. С. Бичкова, М. М. Говоруха, К. В. Гусаров, Т. О. Дунас, О. Г. Кучер, О. П. Натрус, Ю. Є. Полянський, М. М. Руденко, І. А. Павлуник, С. Я. Фурса, С. А. Чванкін, М. Й. Штефан.

Виклад основного матеріалу. Прийняття Закону України “Про прокуратуру” (2014 р.) [2] та внесення ним змін до процесуального законодавства суттєво реформують механізм реалізації прокуратурою України функції представництва інтересів громадянина або держави в суді, що зумовлює потребу у додаткових дослідженнях загальнометодологічних питань правового статусу прокуратури як суб'єкта реалізації функції представництва інтересів громадянина або держави в суді [1, с. 115].

Насамперед необхідно зазначити, що одним із перших національних правових актів, який визначив стратегію інтеграції нашої країни до Європейського Союзу, став Указ Президента України

від 11 червня 1998 року № 615/98 “Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу”, в якому зазначено, що адаптація законодавства України передбачає реформування її правової системи та поступове приведення у відповідність із європейськими стандартами і охоплює приватне, митне, трудове, фінансове, податкове законодавство, законодавство про інтелектуальну власність, охорону праці, охорону життя та здоров’я, навколишнє природне середовище, захист прав споживачів, технічні правила і стандарти, транспорт, а також інші галузі, визначені Угодою про партнерство та співробітництво. Важливим чинником реформування правової системи України слід вважати участь України у конвенціях Ради Європи, які встановлюють спільні для цієї організації та Європейського Союзу стандарти [3, с. 20; 4].

У багатьох країнах Європи поряд з головною функцією прокуратури – здійсненням кримінального переслідування – значну увагу приділяють захисту прав та свобод громадян і інтересів держави у суді. Реагування органів прокуратури в порядку представництва інтересів громадянина або держави в суді широко практикується у країнах СНД (зокрема, Російській Федерації, Білорусі, Казахстані).

Згідно зі статтями 4 і 23 Закону “Про прокуратуру”, організація та діяльність прокуратури України, статус прокурорів визначаються Конституцією України, цим та іншими законами України, чинними міжнародними договорами, згоду на обов’язковість яких надала Верховна Рада України. Представництво прокурором інтересів громадянина або держави в суді полягає у здійсненні процесуальних та інших дій, спрямованих на захист інтересів громадянина або держави, у випадках та порядку, встановлених законом. Прокурор здійснює представництво в суді інтересів громадянина (громадянина України, іноземця або особи без громадянства) у випадках, якщо така особа не спроможна самостійно захистити свої порушені чи оспорювані права або реалізувати процесуальні повноваження через недосягнення повноліття, недієздатність або обмежену дієздатність, а законні представники або органи, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси такої особи, не здійснюють або неналежним чином здійснюють її захист [2].

Така діяльність органів прокуратури передбачена законодавством і у країнах Євросоюзу – Бельгії, Болгарії, Латвії, Литві, Польщі, Португалії, Словаччині, Угорщині, Іспанії, Франції. Так, відповідно до ст. 127 Конституції Болгарії прокуратура в установлених законом випадках бере участь у цивільних та адміністративних справах. У цивільному судочинстві Болгарії прокурор може виконувати свої завдання в таких процесуальних формах: а) порушення процесу на захист цивільних прав; б) вступ у вже розпочате цивільне провадження у справі; в) оскарження рішень, ухвал або виконавчих дій; г) звернення з пропозицією про перегляд рішення в порядку нагляду [5, с. 109–110].

Участь прокурора у цивільному судочинстві відповідно до чинного законодавства Франції обов’язкова при розгляді усіх справ з питань громадянства; справ із захисту інтересів неповнолітніх, коли виникає загроза їх здоров’ю, безпеці або освіті; справ із захисту прав та інтересів інвалідів; справ щодо захисту інтересів осіб із психічними вадами; справ щодо деяких питань у сфері комерційної діяльності (дотримання законності при реалізації майна фірми, яку визнано банкрутом); справ, у яких вирішуються питання державного значення.

У Литві прокурори беруть участь у цивільному процесі як самостійна сторона і сприяють пошуку об’єктивної істини як представники держави з питань захисту інтересів громадянина та суспільства. Передбачено участь прокурора у процесях з цивільного, трудового, адміністративного та економічного права і у законі “Про прокуратуру Республіки Угорщина” [6, с. 87–94].

Відповідно до ст. 3 Закону Республіки Польща від 20 червня 1985 року “Про прокуратуру” за прокурором закріплено повноваження пред’явлення позовів у карних та цивільних справах, а також подання клопотань і участь у судовому розгляді у цивільних справах, справах у сфері трудових відносин і соціального страхування, якщо того вимагає охорона правопорядку, громадських інтересів, власності або прав громадян [7, с. 294–367]. Згідно зі ст. 2 Закону Латвійської Республіки від 19 травня 1994 року “Про прокуратуру” до функціональних повноважень прокуратури віднесено захист прав і законних інтересів осіб та держави і в установлених законом випадках подання позовних та інших заяв, а також взяття участі у розгляді справ у судах [8]. Зазначене дає підстави стверджувати, що в європейському праві завдання прокурорів у цивільних і адміністративних процесях універсальні й полягають у захисті прав соціально вразливих категорій громадян.

Зауважимо, що у розвинених країнах Європи історично склалися могутні саморегулятори громадянського суспільства, функціонує стабільне законодавство, діють вікові традиції поваги до закону; всі структури державного і соціального механізму характеризуються високою правовою культурою. І все-таки, незважаючи на це, для європейських держав продовжує залишатися актуальним здійснення прокуратурою повноважень поза межами кримінальної сфери. Україна робить лише перші кроки на шляху до євроінтеграції, проводяться реформи судової і правоохоронної систем, і на цьому етапі вкрай важливо забезпечити ефективну діяльність органів прокуратури щодо представництва інтересів громадянина або держави в суді.

Від принципової позиції прокурора у підготовці позовної заяви, участі в судовому процесі щодо захисту інтересів держави та при виконанні судових рішень залежить рівень відшкодування збитків, заподіяних державі. Прокурор, представляючи інтереси держави в суді, відстоює економічні та інші державні інтереси, які порушуються внаслідок протиправних дій (бездіяльності) фізичних або юридичних осіб. У разі, якщо суб'єкт владних повноважень не здійснює чи неналежним чином здійснює захист законних інтересів держави або якщо він відсутній, а також у разі представництва інтересів громадянина з метою встановлення наявності підстав для представництва, прокурор має право витребувати копії документів, матеріалів і пояснення від посадових осіб органів державної влади, органів місцевого самоврядування, військових частин, державних та комунальних підприємств, установ і організацій, органів Пенсійного фонду України та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування [9, с. 30].

Правовий аналіз норм чинного процесуального законодавства дає можливість зробити висновок про те, що прокурора віднесено до осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб – котрі входять до складу осіб, які беруть участь у справі (ч. 3 ст. 26 та ст. 45 ЦПК України [38]), або до складу учасників судового процесу (ч. 1 ст. 18, ст. 29 ГПК України [10]), до осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб (ст. 60 КАС України [11]). Отже, при здійсненні процесуальних форм реалізації функції представництва прокурор набуває процесуального статусу зазначених учасників судового процесу. Необхідно зауважити, що доктринальне дослідження процесуальної природи представництва прокурором інтересів громадянина або держави в суді та його характерних ознак визначається високим рівнем дискусійності, що переважно зводиться до виокремлення особливостей представництва прокурором інтересів громадянина або держави в суді порівняно з іншими видами представництва. Такий рівень дискусійності багато у чому зумовлений позицією Конституційного Суду України, яку він обійняв у рішенні в справі про представництво прокуратурою України інтересів держави в арбітражному суді, де зазначено, що представництво прокуратурою України інтересів держави в суді є одним із видів представництва в суді, яке відрізняється від інших видів представництва рядом специфічних ознак: складом представників та колом суб'єктів, інтереси яких вони представляють, обсягом повноважень, формами їх реалізації. Надалі різноманіття наукових поглядів з цього питання умовно можна звести до декількох основних напрямів.

Так, представники першого напрямку розглядають представництво прокурором інтересів у суді як процесуальне представництво у справі з притаманними йому ознаками, яке мало чим відрізняється від класичного процесуального представництва [12, с. 73]. Аналізуючи вказані правові погляди, вважаємо слушною думку науковців, які не погоджуються з такою позицією і, зокрема, зазначають, що відмінність між правовим статусом адвоката як повіреного юридичної особи, громадянина і прокурора в тому, що прокурор завжди є представником так званої публічної влади.

Представники іншого напрямку розглядають представництво прокурором інтересів в суді як особливий підвид представництва за законом. Одним із аргументів, яким окремі представники цієї концепції обґрунтовують своє бачення, є позиція Верховного суду України, яку він зайняв у Постанові від 2 березня 2010 р. за справою № 21-2368во09, в якій, зокрема, вказав, що прокурор в адміністративному судочинстві здійснює законне представництво, особливість якого полягає у тому, що законний представник самостійно (без доручення), на підставі закону здійснює процесуальні права та обов'язки сторони чи третьої особи, яку він представляє, діючи в її інтересах, що, однак, не впливає на загальні правила представництва [13].

Досліджуючи це питання, деякі науковці розглядають процесуальний статус прокурора щодо реалізації функції представництва інтересів громадянина або держави в суді, прирівнюючи його

фактично до процесуального статусу сторони в процесі. Основними аргументами прихильників цієї думки є те, що прокурор, який заявив позов або вступив у справу, є перш за все суб'єктом доказування, який володіє такими самими процесуальними правами, що і суб'єкти спірних правовідносин, а також обов'язками щодо правильного визначення предмета спору та доказування своєї правової позиції [14, с. 29, 30]. Доречно зауважити, що до таких висновків певною мірою підштовхує і законодавець, зазначаючи у ч. 4 ст. 23 Закону України “Про прокуратуру” (2014 р.), що у разі підтвердження судом наявності підстав для представництва прокурор користується процесуальними повноваженнями відповідної сторони процесу [1, с. 116].

Отже, представництво прокурором інтересів громадянина в суді повинно мати місце лише тоді і саме тоді, коли особа не спроможна самостійно реалізувати право на судовий захист своїх прав, свобод і законних інтересів.

Згідно зі ст. 23 Закону України “Про прокуратуру” представництво прокурором інтересів громадянина або держави в суді полягає у здійсненні процесуальних та інших дій, спрямованих на захист інтересів громадянина або держави, у випадках та порядку, встановлених законом. Прокурор здійснює представництво в суді інтересів громадянина (громадянина України, іноземця або особи без громадянства) у випадках, якщо така особа не спроможна самостійно захистити свої порушені чи оспорювані права або реалізувати процесуальні повноваження через недосягнення повноліття, недієздатність або обмежену дієздатність, а законні представники або органи, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси такої особи, не здійснюють або неналежним чином здійснюють її захист.

При цьому у Законі зазначено, що прокурор здійснює представництво в суді інтересів не тільки громадянина України, а й іноземця або особи без громадянства, але залишає поза увагою законність перебування їх на території України. З цього приводу слід звернути увагу на трактування ст. 1 Закону України “Про звернення громадян”, у якій встановлено, що особи, які не є громадянами України і законно знаходяться на її території, мають таке саме право на подання звернення, як і громадяни України [9, с. 31].

Відповідно до зазначених правових норм Закону України “Про прокуратуру”, прокурор здійснює представництво в суді законних інтересів держави у разі порушення або загрози їх порушення, якщо захист цих інтересів не здійснює або неналежним чином здійснює орган державної влади, орган місцевого самоврядування чи інший суб'єкт владних повноважень, до компетенції якого належать відповідні повноваження, а також у разі відсутності такого органу. При цьому не допускається здійснення прокурором представництва в суді інтересів держави в особі державних компаній, а також у правовідносинах, пов'язаних із виборчим процесом, проведенням референдумів, діяльністю Верховної Ради України, Президента України, створенням та діяльністю засобів масової інформації, а також політичних партій, релігійних організацій, організацій, що професійне самоврядування, та інших громадських об'єднань. Представляти в суді інтереси держави в особі Кабінету Міністрів України та Національного банку України може прокурор Генеральної прокуратури України або регіональної прокуратури виключно за письмовою вказівкою чи наказом Генерального прокурора України, його першого заступника чи заступника відповідно до компетенції.

З метою однакового застосування судами поняття “інтереси держави” у рішенні Конституційного Суду України від 8 квітня 1999 року у справі № 1-1/99 щодо офіційного тлумачення положень ст. 2 Господарського процесуального кодексу України встановлено, що “інтереси держави” є оцінковим поняттям; прокурор чи його заступник у кожному конкретному випадку самостійно визначає з посиланням на законодавство, на підставі якого подається позов, в чому саме відбулося чи може відбутися порушення матеріальних або інших інтересів держави, обґрунтовує у позовній заяві необхідність їх захисту та зазначає орган, уповноважений державою здійснювати відповідні функції у спірних відносинах. Таким органом може бути орган державної влади чи орган місцевого самоврядування, якому законом надано повноваження органу виконавчої влади [9, с. 33].

Отримання письмової згоди фактично є наданням громадянином, законним представником або відповідними органами звернення до прокуратури про захист права особи в порядку представництва.

Прокурору для реагування в порядку представництва відповідно до Закону України від 14 жовтня 2014 року “Про прокуратуру” необхідно мати чотири підстави: по-перше, наявність факту порушення прав, свобод та законних інтересів громадянина або законних інтересів держави; по-друге, особа потребує захисту саме у випадках, визначених законом, законні представники або відповідні органи при цьому не здійснюють або неналежно здійснюють його, а захист інтересів держави не здійснює або неналежно здійснює відповідний орган державної влади чи суб’єкт владних повноважень або він відсутній; по-третє, те, що перед зверненням до суду прокурор зобов’язаний повідомити про це громадянина, законного представника або відповідний суб’єкт владних повноважень, які мають право оскаржити наявність підстав для представництва або надати згоду на це; по-четверте, підтвердження судом підстав для представництва.

Форми представництва прокурором інтересів громадянина або держави у суді деталізовано у ст. 23 зазначеного Закону, в якій встановлено, що під час здійснення представництва інтересів громадянина або держави у суді прокурор має право в порядку, передбаченому процесуальним законом та законом, що регулює виконавче провадження:

- 1) звертатися до суду з позовом (заявою, поданням);
- 2) вступати у справу, порушену за позовом (заявою, поданням) іншої особи, на будь-якому етапі судового провадження;
- 3) ініціювати перегляд судових рішень, зокрема у справі, порушеній за позовом (заявою, поданням) іншої особи;
- 4) брати участь у розгляді справи;
- 5) подавати цивільний позов під час кримінального провадження у випадках та порядку, визначених кримінальним процесуальним законом;
- 6) брати участь у виконавчому провадженні при реалізації рішень у справі, в якій прокурором здійснювалося представництво інтересів громадянина або держави в суді.

Прокурор, який бере участь в розгляді справ у судах, дотримуючись принципу незалежності суддів і додержання закону, слідкує за виконанням вимог про всебічний, повний і об’єктивний розгляд справи та постановленням судового рішення, що ґрунтується на законі. Прокурор може вступити у справу на будь-якій стадії процесу, якщо цього вимагає захист конституційних прав громадян та інтересів держави. Прокурор має рівні права з іншими учасниками судового засідання. Обсяг і межі повноважень прокурора, який бере участь у судовому процесі, визначаються Законом України “Про прокуратуру” та процесуальним законодавством України [9, с. 33].

Висновки. Підводячи підсумок вищевикладеному, необхідно виділити найбільш характерні ознаки представництва прокурором інтересів громадянина або держави в суді, які відрізняють його від договірної або законної представництва. По-перше, відповідно до ст. 23. Закону України “Про прокуратуру”, прокуратура – це самостійний інститут влади, який не належить до жодної з гілок влади. Одним із головних завдань прокуратури як правозахисного органу є захист приватних і публічних інтересів. Так, відповідно до ч. 1 ст. 23 прокуратура здійснює представництво інтересів громадянина або держави від імені держави. Саме тому прокурор як учасник судового процесу має особливий правовий статус.

1. Стефанчук М. М. Напрями вдосконалення процесуального статусу прокурора як суб’єкта реалізації функції представництва інтересів громадянина або держави в суді / М. М. Стефанчук // Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2015. – № 2. – С. 115–121. 2. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. – № 1697-VII // Голос України. – 2014. – № 206. 3. Драган О. Представництво прокурором інтересів громадянина та держави в суді в умовах європейської інтеграції України / О. Драган // Науковий часопис Національної академії прокуратури України, 2016. – № 1. – С. 19–25. 4. Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу: Указ Президента України від 11 червня 1998 року № 615/98 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/615/98>. 5. Дунас Т. О. Прокурор у цивільному процесі іноземних держав / Т. О. Дунас // Вісник прокуратури. – 2003. – № 7. – С. 109–113. 6. Грицаєнко Л. Р. Прокуратура в країнах Європи: навч. посіб. / Л. Р. Грицаєнко. – К.: Біноватор, 2006. – 130 с. 7. Статус органів публічного обвинувачення: міжнародні стандарти,

зарубіжне законодавство і пропозиції щодо реформування в Україні / за заг. ред. О. А. Банчука. – К.: Атіка, 2012. – 624 с. 8. Про прокуратуру: Закон Латвійської Республіки від 19 травня 1994 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pravo.lv/likumi/56_zopr.html. 9. Безкровний Є. Представництво прокурором інтересів громадянина або держави у суді в сучасних умовах / Є. Безкровний // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. – 2016. – № 2. – Ч. 1. – С. 28–36 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/10-2016/01/bezkrovnyj.pdf>. 10. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року № 1798-XII (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56. 11. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 р. № 2747-VI (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35–36, 37. – Ст. 446. 12. Задніпровський О. Права прокурора у світлі нової Конституції України / О. Задніпровський // Право України. – 1997. – № 1. – С. 72–73, 110. 13. Постанова Верховного Суду України від 2 березня 2010 р. у справі № 21-2368 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.reyestr.court.gov.ua. 14. Заболоцкая И.В. Доказательная деятельность прокурора / И.В. Заболоцкая // Закон и право. – 2000. – № 1. – С. 29–30.

REFERENCES

1. Stefanchuk M.M. *Napryamy` vdoskonalennya procesual'nogo statusu prokurora yak sub'yekta realizaciyi funkciyi predstavny`ctva interesiv gromadyany`na abo derzhavy` v sudi* [Directions of improvement of the procedural status of the prosecutor as a subject of realization of the function of representing the interests of a citizen or a state in court]. **Scientific herald of Uzhgorod National University, 2015**, Vol. 2, 115–121 pp. 2. *Pro prokuraturu [About the prosecutor's office]. The law of Ukraine on October 14, 2006*. 3. Dragan O. *Predstavny`ctvo prokurorom interesiv gromadyany`na ta derzhavy` v sudi v umovax yevropejs`koyi integraciyi Ukrayiny`* [Representation by the prosecutor of the interests of the citizen and the state in court in the conditions of European integration of Ukraine]. *Scientific journal of the National Academy of Public Prosecutor of Ukraine, 2016*, Vol. 1, 19–25 pp. 4. *Pro zatverdzhennya Strategiyi integraciyi Ukrayiny` do Yevropejs`kogo Soyuzu* [On Approval of the Strategy of Ukraine's Integration into the European Union]. **Decree of the President of Ukraine on June 11, 1998**. 5. Dunas T. O. *Prokuror u cyvil`nomu procesi inozemny`x derzhav* [Prosecutor in the civil process of foreign states]. **Bulletin of the Prosecutor's Office, 2003**, Vol. 7, 109–113 pp. 6. Gryczayenko L. R. *Prokuratura v krayinax Yevropy` (Prosecutor's Office in Europe)*. Kyiv, **Binomier Publ.**, 2006, 130 p. 7. O. A. Banchuk *Status organiv publichnogo obvy`nuvachennya: mizhnarodni standarty`, zarubizhne zakonodavstvo i propozy`ciyi shhodo reformuvannya v Ukrayin* (Status of Public Prosecution Bodies: International Standards, Foreign Legislation and Proposals for Reform in Ukraine). Kyiv, **Atika Publ.**, 2012, 624 p. 8. *Pro prokuraturu [About the prosecutor's office]. Law of the Republic of Latvia on May 19, 1994*. Available at: http://www.pravo.lv/likumi/56_zopr.html. 9. Bezkrorny`j Ye. *Predstavny`ctvo prokurorom interesiv gromadyany`na abo derzhavy` u sudi v suchasny`x umovax* [Representation by the prosecutor of the interests of a citizen or a state in court in modern conditions]. *Scientific journal of the National Academy of Public Prosecutor of Ukraine, 2016*, Vol. 2 (1), 28–36 pp. Available at: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/chasopys/ua/pdf/10-2016/01/bezkrovnyj.pdf>. 10. *Gospodars`ky`j procesual`ny`j kodeks Ukrayiny` [Economic Procedural Code of Ukraine]. Information from the Verkhovna Rada of Ukraine on November 06, 1991*. 11. *Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrayiny* [The code of administrative proceedings of Ukraine]. *The law of Ukraine on June 06, 2005*. 12. *Zadniprovsk`y`j O. Prava prokurora u svitli novoyi Konstytuciyi Ukrayiny`* [The rights of the prosecutor in the light of the new Constitution of Ukraine]. **The law of Ukraine, 1997**, Vol. 1, 72–73, 110 pp. 13. *Postanova Verhovnogo Sudu Ukrayiny` [Resolution of the Supreme Court of Ukraine]. Of Ukraine on March 02, 2010*. Available at: www.reyestr.court.gov.ua. 14. *Zabolockaja I. V. Dokazatel'naja dejatel'nost' prokurora [Evidence of prosecutor's activity]. Law and Law, 2000*, Vol. 1, 29–30 pp.

Дата надходження: 01.11.2017 р.